

Viltskadestatistik 2004

VERSIONER AV VILTSKADESTATISTIK 2004.....	3
INLEDNING.....	4
DELOMRÅDEN I STATISTIKEN.....	5
ROVDJURSFORUM.....	7
RENSKÖTSELOMRÅDET.....	7
OM STATISTIKEN.....	7
TAMDJUR.....	10
OM STATISTIKEN.....	10
BEVILJADE BIDRAG OCH ERSÄTTNINGAR 2004.....	10
SKADOR PÅ TAMDJUR 2004.....	12
HUND.....	20
OM STATISTIKEN.....	20
ERSÄTTNINGAR 2004.....	20
SKADOR PÅ HUNDAR 2004.....	21
GRÖDA.....	23
OM STATISTIKEN.....	23
BEVILJADE BIDRAG OCH ERSÄTTNINGAR 2004.....	24

Versioner av Viltskadestatistik 2004

Detta är version 1.0.

Version	Utgivningsdatum	Förändring
1.0	2005-02-15	-

Den här rapporten kan beställas från Viltskadecenter, Grimsö forskningsstation, 730 91 RIDDARHYTTAN, 0581 - 920 70, 69 73 35. Den kan även laddas ned som pdf från Viltskadecenters hemsida: www.viltskadecenter.se

Inledning

Staten får i mån av tillgång på medel lämna bidrag för att förebygga skador av vilt och ersätta inträffade skador. Detta regleras i *Viltskadeförordningen* (2001:724) samt *Viltskadekungörelsen* (NFS 2002:13) och *Naturvårdsverkets föreskrifter och Allmänna råd om inventering samt bidrag och ersättning för rovdjursförekomst i samebyar* (NFS 2002:15). Grundprincipen är att viltskador så långt som möjligt ska förebyggas. Bidrag och ersättningar för viltskador utgår endast för vilt som inte får jagas under allmän jakttid.

I budgetpropositionen anger regeringen vilka medel som får användas för viltskador. För år 2004 var det 87,5 miljoner kronor som fördelades till myndigheterna Sametinget (51,5 miljoner, varav 3 miljoner var öronmärkta för inventering av rovdjur) och Naturvårdsverket (36 miljoner). Sametinget fördelade medlen till landets 51 samebyar och Naturvårdsverket fördelade sin del till länsstyrelserna. Pengarna har av länsstyrelserna användas för bidrag till genomförande eller utveckling av skadeförebyggande åtgärder, information och utbildning om förebyggande åtgärder, utvärdering av skadeförebyggande- och informationsåtgärder, verksamhet som rör de besiktningsmän som länsstyrelsen anlitar för bland annat besiktningar av skador (läs mer om besiktningsmännen under *Delområden i statistiken* nedan) samt till ersättning för uppkomna skador. Skadegörare är exempelvis säl som orsakar skador på fisk, tranor och gäss som skadar gröda samt björn, kungsörn, lodjur och varg som skadar och dödar tamdjur.

Fördelningen av ersättningen till samebyarna baseras främst på förekomsten av de fem rovdjursarterna björn, järv, kungsörn, lodjur och varg i samebyarna. Sametinget fördelar även medel till samebyarna för deras medverkan i inventeringen av de stora rovdjuret. Sametinget sammanställer viltskademedlens fördelning mellan de olika samebyarna. I denna rapport redovisas utbetalda ersättningar för rovdjursförekomst och massdödande samt utbetalda bidrag till skadeförebyggande åtgärder.

Viltskadecenter sammanställer årligen nationell statistik över de fredade arternas skador på främst tamdjur (ej ren) och gröda. I denna rapport redovisas länsstyrelsernas användning av medel under 2004 till bidrag för åtgärder som syftar till att förebygga skador av fredat vilt och ersättningar för uppkomna skador. För skador på tamdjur och hundar redovisas också skadornas storlek i form av hur många tamdjur och hundar som angripits av stora rovdjur. Rapporten innehåller också trender för perioden 1997 – 2004.

Delområden i statistiken

Redovisningen av viltskadestatistiken är indelad i fyra delområden:

1. *Renskötselområdet*
2. *Tamdjur*
3. *Hund*
4. *Gröda*

I delområde *Renskötselområdet* redovisas bidrag till åtgärder som syftar till att förebygga skador av fredat vilt på renar, ersättningar för rovdjursförekomst och massdödande. De vanligaste åtgärderna för att förebygga rovdjursskador på renar är flytt och utfodring av ren. Förekomst av stora rovdjur inventeras av samebyarna och personal från berörda länsstyrelser. Inventeringsresultatet ligger sedan till grund för den ersättning som samebyn får från sametinget.

I delområde *Tamdjur* redovisas bidrag till åtgärder som syftar till att förebygga skador av fredat vilt på tamdjur, ersättningar för uppkomna skador på tamdjur orsakade av rovdjur samt mängden skador på tamdjur (antalet tamdjur som dödats, skadats eller försvunnit i samband med rovdjursangrepp). Redovisningen omfattar endast skador som berättigar till ersättning från länsstyrelserna, det vill säga skador på tamdjur (till exempel får, get, nöt, häst) som bedöms vara orsakade av björn, järv¹, kungsörn, lodjur eller varg. Ersättning för skador på hägnade vilda djur (t ex hjort) får inte lämnas. Skador och ersättningar för hundar redovisas i delområde *Hund*.

Bidrag till åtgärder som syftar till att förebygga skador av rovdjur på tamdjur går oftast till uppsättning av rovdjursstängsel kring beteshagar. De vanligaste stängseltyperna är fem- eller sextrådiga elstängsel eller fårnät kompletterat med två eltrådar². Bidrag ges oftast bara till materialkostnaden, men ibland även till en del av arbetskostnaden. Bidrag har även givits till olika former av förändrad djurskötsel.

För att ersättning för tamdjur som angripits av rovdjur ska utgå måste skadorna besiktigas av en besiktningsman som är utsedd av länsstyrelsen. Vid besiktningen gör besiktningsmannen en bedömning av döds- eller

¹ Inga skador av järv på nämnda tamdjurslag finns dokumenterade för perioden som redovisningen omfattar (1997 – 2004).

² Läs mer i Viltskadecenters faktablad ”Att förebygga rovviltsskador med olika typer av stängsel”.

skadeorsaken utifrån hur tamdjuret är angripet och utifrån spår och tecken i omgivningen.

I delområde *Hund* redovisas ersättning för uppkomna skador av rovdjur på hundar samt mängden skador på hundar (antalet hundar som dödats, skadats eller, i sällsynta fall, försvunnit i samband med rovdjursangrepp). I dagsläget utbetalas inga bidrag till skadeförebyggande åtgärder som förebygger skador av rovdjur på hundar. För att ersättning för hundar som angripits av tamdjur ska utbetalas av länsstyrelserna gäller samma principer som för tamdjur (se ovan).

I delområde *Gröda* redovisas bidrag till åtgärder som syftar till att förebygga skador av fredat vilt på gröda inom jordbruket och ersättningar för uppkomna skador på gröda. De vanligaste typerna av förebyggande åtgärder är olika typer av skrämselfåglor mot gäss och tranor (t ex gasolkanoner, flaggor, skrämmer) eller inmatning för att avleda gäss och tranor från odlingar³.

Även skador på gröda ska besiktigas av en besiktningsman utsedd av länsstyrelsen för att ersättning ska kunna utbetalas. Vid besiktningen bedömer besiktningsmannen storleken på skördebortfallet som orsakats av fredat vilt samt vilka arter som orsakat bortfallet. I en del fall har flera arter orsakat skadan, varvid respektive arts andel av skadan bedöms. Storleken på skördebortfallet ligger sedan till grund för ersättningens storlek. Besiktningsmännen utbildas av Viltskadecenter.

³ Läs mer i Viltskadecenters faktablad "*Tranors fördelning och val av vistelseort i jordbrukslandskapet - samt förvaltningsråd som kan förebygga skador på gröda*", "*Att förebygga transkador på gröda med skrämselfåglor*" och "*Förebyggande åtgärder för att förhindra skador på jordbruksgröda, orsakade av tranor och gäss*".

Rovdjursforum

Statistiken inom delområdena Tamdjur, Hund och Gröda baseras på data från den nationella rovdjursdatabasen *Rovdjursforum*. Rovdjursforum är ett verksamhetsstöd åt länsstyrelserna som har tagits fram av Naturvårdsverket i samarbete med bland andra Viltskadecenter. I Rovdjursforum lagrar länsstyrelserna bland annat information om ärenden som rör bidrag till skadeförebyggande åtgärder och ersättningar för skador på tamdjur, hundar och gröda orsakade av fredat vilt. Rovdjursforum togs i bruk våren 2003.

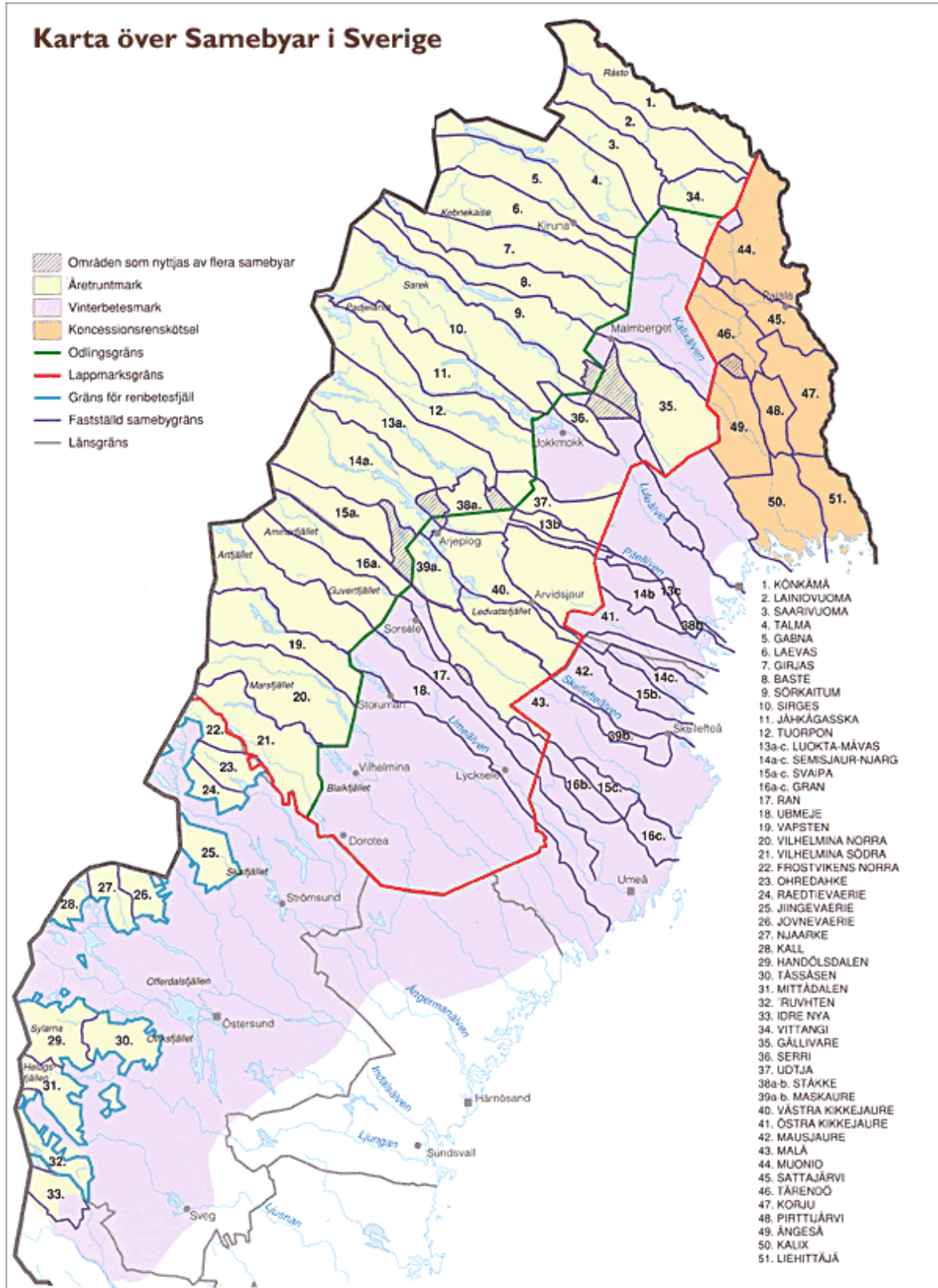
De som har tillgång till Rovdjursforum i dagsläget är företrädare från länsstyrelserna, Naturvårdsverket och Viltskadecenter. Rovdjursforum är inte tillgängligt för allmänheten. Rovdjursforum är Internet-baserad, vilket innebär att användare kan koppla upp sig mot den via bredband eller modem och lagra uppgifter eller ta del av det som finns lagrat. Den höga tillgängligheten gör det möjligt att snabbt registrera uppgifter om skador, samtidigt som andra användare kontinuerligt kan skapa sig en överblick.

Renskötselområdet

Om statistiken

Statistiken för ersättningar och bidrag (tabell 1) bygger på sametingets sammanställning över utbetalningar till samebyarna. Ersättningsbeloppen för rovdjursförekomst betalas enligt regeringens regleringsbrev för budgetåret 2004 avseende Sametinget (<http://www.regeringen.se>). För år 2004 var ersättningsbeloppen 200 000 kr för en järv eller lodjursföryngring, 500 000 kr för en vargföryngring. Ersättning kan också betalas ut för regelbunden och tillfällig förekomst, t ex ersätts förekomst av björn med 1 500 000 kr och förekomst av örn med 1 000 000 kr fördelat på berörda samebyars betesareal. Ersättning för massdöd ges då en eller flera individer av samma rovdjursart dödat minst tio renar på ett begränsat område.

Karta över Samebyar i Sverige

Karta från www.sapmi.se

Tabell 1. Av sametinget utbetalade bidrag till förebyggande åtgärder samt ersättningar för rovdjursförekomst och massdödande 2004 (kronor)

	Ersättning för rovdjursförekomst	Ersättning för massdödande	Bidrag till förebyggande åtgärder	Totalt/sameby
Könkämä sameby	232 007			232 007
Lainiovuoma sameby	547 325			547 325
Saarivuoma sameby	772 759			772 759
Talma sameby	2 080 090			2 080 090
Gabna sameby	993 653			993 653
Laevas sameby	765 900			765 900
Girjas sameby	848 160			848 160
Baste Cearru	557 090			557 090
Sörkaitums sameby	1 101 736			1 101 736
Sirges sameby	1 605 398			1 605 398
Jåhkågaska Tjiellde	960 928			960 928
Tuorpons sameby	1 305 227			1 305 227
Luokta-Mavas sameby	926 877			926 877
Semisjaur-Njargs sameby	1 205 570			1 205 570
Svaipa sameby	1 213 450			1 213 450
Vittangi sameby	184 580			184 580
Gällivare sameby	224 232			224 232
Sierru sameby	146 478			146 478
Udtja sameby	338 884			338 884
Ståkke sameby	435 889	32 400		468 289
V:a Kikkejaure sameby	311 509			311 509
Ö:a Kikkejaure sameby	530 713			530 713
Mausjaure sameby	288 403	139 400		427 803
Maskaure sameby	1 014 893	59 745		1 074 638
Malå sameby	186 655		105 029	291 684
Muonio sameby	179 295			179 295
Sattajärvi sameby	50 437			50 437
Tärendö sameby	118 433			118 433
Korju sameby	251 695	1 807		253 502
Ängeså sameby	190 518			190 518
Pirttijärvi sameby	436 233			436 233
Kalix sameby	63 675			63 675
Lihittjä sameby	25 523			25 523
Grans sameby	1 033 348			1 033 348
Rans sameby	1 456 866			1 456 866
Ubmeje-tjeälddie	798 668			798 668
Vapstens sameby	1 056 023			1 056 023
Vilhelmina norra sameby	3 508 682			3 508 682
Vilhelmina södra sameby	1 893 304			1 893 304
Frostvikens norra sameby	1 599 755			1 599 755
Ohredahke	1 542 195			1 542 195
Raedtieverie	888 966			888 966
Jiingevaeri	1 301 194			1 301 194
Jovnevaerie	512 220			512 220
Njaarke	978 508			978 508
Kalls sameby	151 270			151 270
Handölsdalens sameby	1 707 320	126 400	84 874	1 918 594
Tåssåsens sameby	1 501 745	59 377		1 561 122
Mittådalens sameby	1 094 927			1 094 927
Ruvhten sijte	727 760			727 760
Idre nya sameby	874 195	32 130		906 325
Enskilda renägare		61 951		61 951
Totalt	42 721 161	513 210	189 903	43 424 274

Tamdjur

Om statistiken

Statistiken för skador, bidrag till skadeförebyggande åtgärder och ersättningar för uppkomna skador inom delområde Tamdjur bygger för år 2004 på registreringar i Rovdjursforum fram till och med 1 februari 2005. För åren 1997 – 2002 har uppgifter årligen insamlats från länsstyrelsernas beslut om bidrag och ersättningar samt från besiktningsprotokoll upprättade vid besiktningar av anmälda skador. Statistiken omfattar endast tamdjur som till exempel får, get, nöt och häst. Statistik för skador och ersättningar för hundar redovisas i delområde Hund. Statistiken omfattar inte bidrag och ersättningar inom rennäringen.

Redovisningen av mängden skador av rovdjur på tamdjur 2004 innefattar angrepp som inträffat under perioden 1 jan – 31 dec 2004 och som blivit besiktigade av länsstyrelsens besiktningsmän. Ett tamdjur räknas i denna rapport som *angripet av rovdjur* om det dödats, skadats eller saknas och besiktningsmannen har bedömt sannolikheten till minst 50 % för att rovdjur är orsaken. *Angripande rovdjursart* är den rovdjursart som besiktningsmannen bedömt mest sannolikt har orsakat angreppet.

Redovisningen av beviljade bidrag till skadeförebyggande åtgärder och beviljade ersättningar för uppkomna skador grundas på beslut fattade under perioden 1 jan – 31 dec 2004. Eftersom ansöknings- och handläggningstiden för ansökningar om bidrag och ersättningar kan sträcka sig till efterföljande år, innefattar redovisningen även bidrags- och ersättningsansökningar från tidigare år. Likaså fattas en del beslut i bidrags- och ersättningsärenden inkomna 2004 under kommande år. Redovisningarna av uppkomna skador och beviljad ersättning 2004 omfattar alltså olika tidsperioder och är därmed inte direkt jämförbara.

Beviljade bidrag och ersättningar 2004

År 2004 beviljade länsstyrelserna totalt 143 ansökningar om *bidrag* för åtgärder som syftar till att förebygga skador av rovdjur. Den totala beviljade summan uppgick till drygt 4 miljoner kr (tabell 2). Huvuddelen av bidragen gick till tamdjursägare i mellersta delen av Sverige. Den totalt beviljade summan minskade med 9 % jämfört med år 2003 (figur 1). Under perioden 1997 – 2004 har den beviljade summan ökat från 0,36 miljoner kr till 4 miljoner kr.

Den sammanlagda *ersättningen* beviljad av länsstyrelserna för skador orsakade av stora rovdjur på tamdjur 2004 uppgick till 564 971 kr (tabell 2). Totalt beviljades ersättning i 117 ärenden. Ett tiotal av dessa ärenden rörde skador uppkomna under 2003.

Av den totala ersättningen beviljad för skador på tamdjur 2004 var 209 875 kr (37 %) ersättning för skador orsakade av lodjur, 224 873 kr (40 %) för skador av varg, 100 423 kr (18 %) för skador av björn, 19 650 kr (3 %) för skador av okänt fredat rovdjur och 10 150 kr (2 %) för skador av kungsörn (tabell 2).

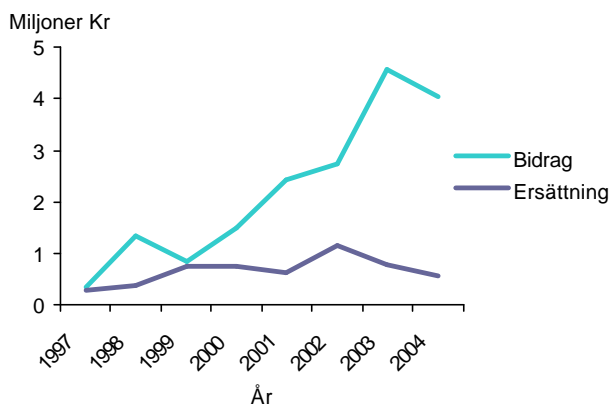
Tabell 2. Av länsstyrelserna under 2004 beviljade bidrag till skadeförebyggande åtgärder samt beviljad ersättning för uppkomna skador på tamdjur orsakade av rovdjur 2004 (tusen kronor).

Län	Bidrag	Ersättning per rovdjur					Ersättning totalt	Totalt
		Björn	Kungsörn	Lodjur	Varg	Okänd ¹		
Stockholm	106	-	-	1	-	-	1	107
Uppsala	357	-	-	-	18	-	18	375
Södermanland	26	-	-	-	-	-	-	26
Östergötland	32	-	-	-	-	-	-	32
Jönköping	-	-	-	1	-	-	1	1
Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-
Kalmar	-	-	-	4	-	-	4	4
Gotland	-	-	9	-	-	-	9	9
Blekinge	-	-	-	1	-	-	1	1
Skåne	-	-	-	-	-	-	-	-
Halland	-	-	-	-	50	-	50	50
Västra Götaland	631	-	1	40	61	-	102	733
Värmland	863	-	-	44	53	-	97	960
Örebro	-	-	-	-	2	-	2	2
Västmanland	113	-	-	2	-	-	2	115
Dalarna	546	31	-	33	18	-	82	628
Gävleborg	758	10	-	22	4	-	36	794
Västernorrland	556	15	-	10	-	20	45	601
Jämtland	63	36	-	-	-	-	36	99
Västerbotten	-	9	-	52	19	-	80	80
Norrbottn	-	-	-	-	-	-	-	-
Hela landet	4 051	101	10	210	225	20	566	4 617

¹⁾ Okänd: Angreppet gjordes av björn, lodjur eller varg, men vid besiktningen kunde man inte avgöra vilket.

Källa: Viltskadecenter

Figur 1.
Beviljade bidrag och ersättningar inom delområde Tamdjur 1997-2004.

Källa: Viltskadecenter

Ersättningen för uppkomna skador på tamdjur orsakade av rovdjur minskade med 28 % jämfört med år 2003 (figur 1). Under perioden 1997 – 2004 har den beviljade ersättningen varierat mellan 0,28 miljoner kr (år 1997) och 1,2 miljoner kr (år 2002).

Skador på tamdjur 2004

Det totala antalet angripna tamdjur (*dödade, skadade eller saknade* till följd av rovdjursangrepp) under 2004 var 291 (tabell 3). 277 (95 %) av dessa var får, 13 (4 %) var nötdjur och en (0,03 %) var en get. Tio stycken (3 %) var andra djur, framför allt hägnad hjort och fjäderfä.

Tabell 3. Antal dödade, skadade eller saknade av respektive tamdjur till följd av angrepp av fredade rovdjur i Sverige under 2004.

Rovdjur	Får				Nöt				Get				Annat ²				Totalt antal djur angripna
	Dödade	Skadade	Saknade	Totalt	Dödade	Skadade	Saknade	Totalt	Dödade	Skadade	Saknade	Totalt	Dödade	Skadade	Saknade	Totalt	
Björn	22	4	8	34	1	1	-	2	1	-	-	1	1	-	-	1	37
Kungsörn	9	-	-	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9
Lodjur	106	6	19	131	2	-	-	2	-	-	-	-	7	2	-	9	133
Varg	80	18	4	102	4	3	1	8	-	-	-	-	-	-	-	-	110
Okänd ¹	1	-	-	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Totalt	218	28	31	277	8	4	1	13	1	-	-	1	8	2	-	10	291

¹⁾ Okänd: Angreppet gjordes av björn, lodjur eller varg, men vid besiktningen kunde man inte avgöra vilket.

²⁾ Angrepp på framförallt hägnad hjort och fjäderfä

Källa: Viltskadecenter

Tabell 4. Antal tamdjur angripna¹ av björn, kungsörn, lodjur, varg eller okänd² per län och i hela landet 2004.

Län	Björn	Kungsörn	Lodjur	Varg	Okänd ²	Totalt antal djur angripna
Stockholm	-	-	-	-	-	-
Uppsala	-	-	3	9	-	12
Södermanland	-	-	-	-	-	-
Östergötland	-	-	-	-	-	-
Jönköping	-	-	7	-	-	7
Kronoberg	-	-	-	-	-	-
Kalmar	-	-	3	-	-	3
Gotland	-	8	-	-	-	8
Blekinge	-	-	1	-	-	1
Skåne	-	-	-	-	-	-
Halland	-	-	-	22	1	23
Västra Götaland	-	1	25	26	-	52
Värmland	-	-	47	43	-	90
Örebro	-	-	2	-	-	2
Västmanland	-	-	-	-	-	-
Dalarna	15	-	22	8	-	45
Gävleborg	2	-	6	2	-	10
Västernorrland	6	-	16	-	1	23
Jämtland	11	-	1	-	-	12
Västerbotten	2	-	-	-	-	2
Norrbottn	1	-	-	-	-	1
Hela landet	37	9	133	110	2	291

¹⁾ Antalet angripna inkluderar tamdjur som dödats eller skadats av ett rovdjur eller saknas efter rovdjursangrepp.

²⁾ Okänd: Angreppet gjordes av björn, lodjur eller varg, men vid besiktningen kunde man inte avgöra vilket.

Källa: Viltskadecenter

Det totala antalet angripna tamdjur minskade med 40 % jämfört med år 2003. En stor del av den minskningen står antalet björnangripna tamdjur för. År 2003 uppgick antalet tamdjur som angripits av björn till 162 stycken, av dessa härrörde 86 stycken från en gård i Norrbotten. Antalet rovdjursangripna tamdjur kommer sannolikt även i fortsättningen att variera kraftigt mellan åren. Framförallt kan enskilda utvandrande björn- och vargindivider komma att få stort genomslag i statistiken vissa år.

Under perioden 1997 – 2004 har det totala antalet tamdjur angripna av rovdjur varierat mellan 226 (år 1999) och 581 (år 2002).

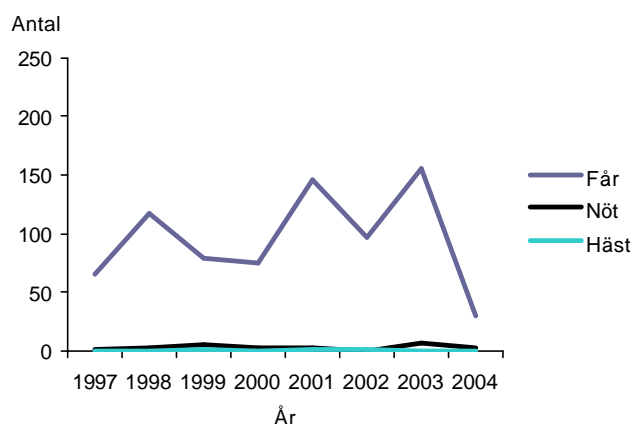
Tabell 5. Antal dödade, skadade eller saknade tamdjur till följd av angrepp av björn per län och i hela landet 2004.

Län	Får			Nöt			Get			Annat ¹			Totalt angripna av björn		Totalt antal djur angripna
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Får	Nöt	
Stockholm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uppsala	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Östergötland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jönköping	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kalmar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Halland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västra Götaland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Värmland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-
Örebro	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västmanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	7	-	6	1	1	-	-	-	-	-	-	-	13	2	15
Gävleborg	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2
Västernorrland	-	4	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	6
Jämtland	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	-	11
Västerbotten	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2
Norrbottn	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	1
Hela landet	22	4	8	1	1	-	1	-	-	1	5	-	34	2	37

¹⁾ Annat innebär i Norrbotten den man som blev dödad av björn. Siffran 5 i Värmland representerar 5 förstörda bikupor.

Källa: Viltskadecenter

Figur 2. Antal tamdjur angripna¹ av björn 1997-2004.

¹⁾ Antalet angripna inkluderar tamdjur som dödat eller skadats av ett rovdjur eller saknas efter rovdjursangrepp. En angripen get saknas dock i figuren.

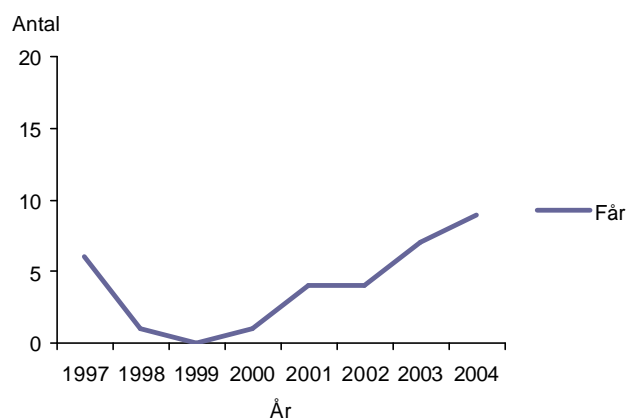
Källa: Viltskadecenter

Tabell 6. Antal dödade, skadade eller saknade tamdjur till följd av angrepp av kungsörn per län och i hela landet 2004.

Län	Får			Totalt
	Dödade	Skadade	Saknade	
Stockholm	-	-	-	-
Uppsala	-	-	-	-
Södermanland	-	-	-	-
Östergötland	-	-	-	-
Jönköping	-	-	-	-
Kronoberg	-	-	-	-
Kalmar	-	-	-	-
Gotland	8	-	-	8
Blekinge	-	-	-	-
Skåne	-	-	-	-
Halland	-	-	-	-
Västra Götaland	1	-	-	1
Värmland	-	-	-	-
Örebro	-	-	-	-
Västmanland	-	-	-	-
Dalarna	-	-	-	-
Gävleborg	-	-	-	-
Västernorrland	-	-	-	-
Jämtland	-	-	-	-
Västerbotten	-	-	-	-
Norrbottn	-	-	-	-
Hela landet	9	-	-	9

Källa: Viltskadecenter

Figur 3. Antal tamdjur angripna¹ av kungsörn 1997-2004.

¹⁾ Antalet angripna inkluderar tamdjur som dödat eller skadats av ett rovdjur eller saknas efter rovdjursangrepp.

Källa: Viltskadecenter

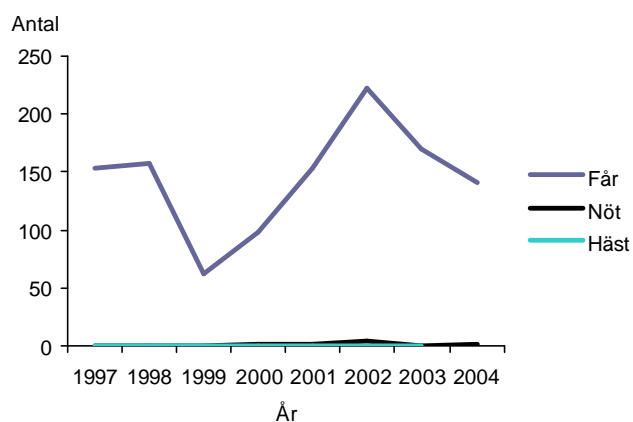
Tabell 7. Antal dödade, skadade eller saknade tamdjur till följd av angrepp av lodjur per län och i hela landet 2004.

Län	Får			Nöt			Annat ¹			Totalt angripna av lodjur					Totalt antal djur angripna ¹
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Får	Nöt	Get	Häst	Annat	
Stockholm										-	-	-	-	-	-
Uppsala	2		1							3	-	-	-	-	3
Södermanland										-	-	-	-	-	-
Östergötland										-	-	-	-	-	-
Jönköping	1		6							7	-	-	-	-	7
Kronoberg										-	-	-	-	-	-
Kalmar	1		2							3	-	-	-	-	3
Gotland										-	-	-	-	-	-
Blekinge	1							1		1	-	-	-	1	1
Skåne										-	-	-	-	-	-
Halland										-	-	-	-	-	-
Västra Götaland	21	1	2	1						24	1	-	-	-	25
Värmland	40	4	3				7			47	-	-	-	7	47
Örebro	2									2	-	-	-	-	2
Västmanland										-	-	-	-	-	-
Dalarna	21			1						21	1	-	-	-	22
Gävleborg	5	1						1		6	-	-	-	1	6
Västernorrland	11		5							16	-	-	-	-	16
Jämtland	1									1	-	-	-	-	1
Västerbotten										-	-	-	-	-	-
Norrbottn										-	-	-	-	-	-
Hela landet	106	6	19	2	-	-	7	2	-	131	2	-	-	9	133

¹ Annat djurslag utgörs av hägnad hjort och fjäderfä

Källa: Viltskadecenter

Figur 4.
Antal tamdjur angripna¹ av lodjur 1997-2004.

¹ Antalet angripna inkluderar tamdjur som dödade eller skadats av ett rovdjur eller saknas efter rovdjursangrepp.

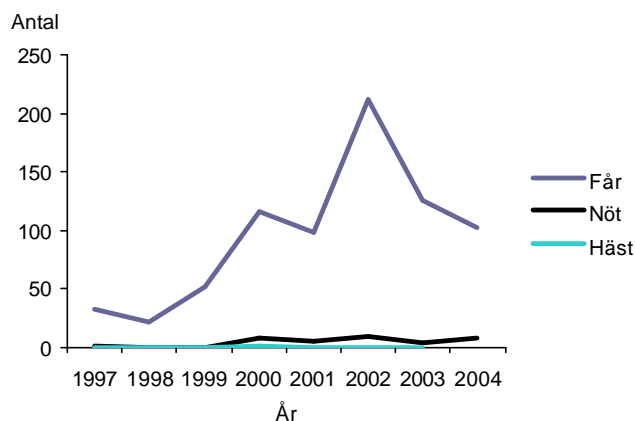
Källa: Viltskadecenter

Tabell 8. Antal dödade, skadade eller saknade tamdjur till följd av angrepp av varg per län och i hela landet 2004.

Län	Får			Nöt			Totalt angripna av varg		Totalt antal djur angripna
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Får	Nöt	
Stockholm	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uppsala	8	1	-	-	-	-	9	-	9
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Östergötland	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jönköping	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kalmar	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Halland	18	2	1	1	-	-	21	1	22
Västra Götaland	10	13	1	1	1	-	24	2	26
Värmland	39	2	2	-	-	-	43	-	43
Örebro	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västmanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	3	-	-	2	2	1	3	5	8
Gävleborg	2	-	-	-	-	-	2	-	2
Västernorrland	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jämtland	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västerbotten	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Norrbottn	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hela landet	80	18	4	4	3	1	102	8	110

Källa: Viltskadecenter

Figur 5. Antal tamdjur angripna¹ av varg 1997-2004.

¹⁾ Antalet angripna inkluderar tamdjur som dödades eller skadats av ett rovdjur eller saknas efter rovdjursangrepp.

Källa: Viltskadecenter

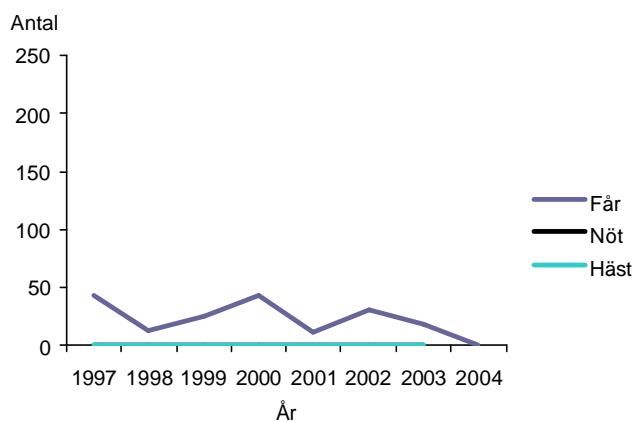
Tabell 9. Antal dödade, skadade eller saknade tamdjur till följd av angrepp av okänd¹ per län och i hela landet 2004.

Län	Får				Nöt			Får	Nöt	Totalt antal djur angripna
	Dödade	Skadade	Saknade	Totalt	Dödade	Skadade	Saknade			
Stockholm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uppsala	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Östergötland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jönköping	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kronoberg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kalmar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Halland	1	-	-	1	-	-	-	1	-	1
Västra Götaland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Värmland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Örebro	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västmanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gävleborg	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västernorrland	-	-	-	-	1	-	-	-	1	1
Jämtland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västerbotten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Norrbottn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hela landet	1	-	-	1	1	-	-	1	1	2

¹⁾ Okänd: Angreppet gjordes av björn, lodjur eller varg, men vid besiktningen kunde man inte avgöra vilket.

Källa: Viltskadecenter

Figur 6.
Antal tamdjur angripna¹ av okänd² 1997-2003.

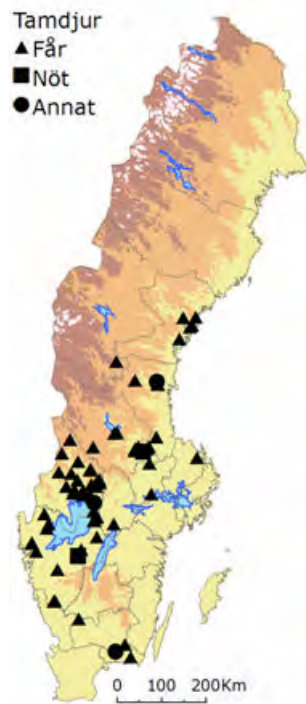

¹⁾ Antalet angripna inkluderar tamdjur som dödade eller skadats av ett rovdjur eller saknas efter rovdjursangrepp.

²⁾ Okänd: Angreppet gjordes av björn, lodjur eller varg, men vid besiktningen kunde man inte avgöra vilket.

Källa: Viltskadecenter

Angrepp av lodjur på tamdjur 2004

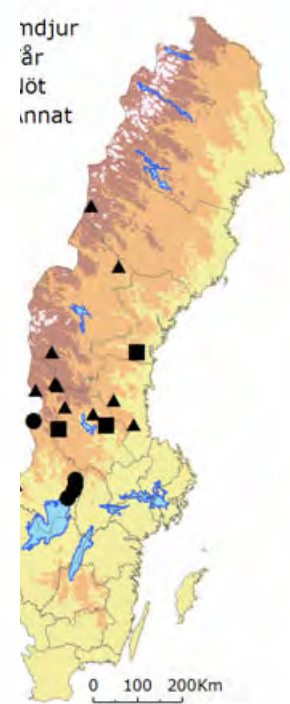
Källa: Viltskadecenter

Angrepp av varg på tamdjur 2004

Källa: Viltskadecenter

Angrepp av björn i tamdjur 2004

Källa: Viltskadecenter

Angrepp av kungsörn på tamdjur 2004

Källa: Viltskadecenter

Angrepp av okänd på tamdjur 2004

Källa: Viltskadecenter

Figur 7. Rovdjursangreppens geografiska fördelning 2004. Med *okänd* menas att angreppet gjordes av björn, lodjur eller varg, men vid besiktningen kunde man inte avgöra vilket.

Hund

Om statistiken

Statistiken för skador och ersättningar för uppkomna skador inom delområde Hund bygger för år 2004 på registreringar i Rovdjursforum fram till och med 1 februari 2005. För åren 1997 – 2002 har uppgifter årligen insamlats från länsstyrelsernas beslut om ersättningar samt från besiktningssprotokoll upprättade vid besiktningar av anmälda skador.

Redovisningen av mängden skador av rovdjur på hundar under 2004 innefattar angrepp som inträffat under perioden 1 jan – 31 dec 2004 och som blivit besiktigade av länsstyrelsens besiktningssman. En hund räknas i denna rapport som *angripen av rovdjur* om den dödats, skadats eller saknas och besiktningssmannen har bedömt sannolikheten till minst 50 % för att rovdjur är orsaken. *Angripande rovdjursart* är den rovdjursart som besiktningssmannen bedömt mest sannolikt har orsakat angreppet.

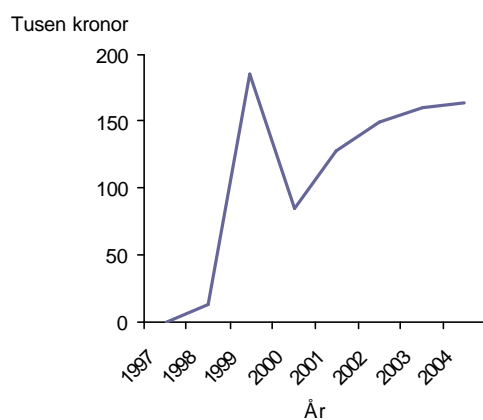
Redovisningen av beviljade ersättningar för uppkomna skador grundas på beslut fattade under perioden 1 jan – 31 dec 2004. Eftersom ansöknings- och handläggningstiden för ansökningar om ersättningar kan sträcka sig till efterföljande år, innefattar redovisningen även ersättningsansökningar från tidigare år. Likaså fattas en del beslut i ersättningsärenden inkomna 2004 under kommande år. Redovisningarna av uppkomna skador och beviljad ersättning 2004 omfattar alltså olika tidsperioder och är därmed inte jämförbara.

Ersättningar 2004

Under 2004 gavs ersättning för hundar angripna av fredade rovdjur med sammanlagt 160 000 kr (figur 8). Av den totala ersättningen beviljad under 2004 var 98 159 kr (60 %) ersättning för skador orsakade av varg, 29 850 kr (18 %) för skador av lodjur, 26 175 kr (16 %) för skador av björn och 10 000 kr (6 %) för skador av kungsörn.

Den totala ersättningen för skador på hund orsakade av fredade rovdjur ökade med 1 % jämfört med år 2003 (figur 8). Under perioden 1997 – 2004 har den totala ersättningen varierat mellan 0 kr (år 1997) och 185 000 kr (år 1999).

Figur 8.
Beviljad ersättning för rovdjursangripna hundar 1997-2004.

Källa: Viltskadecenter

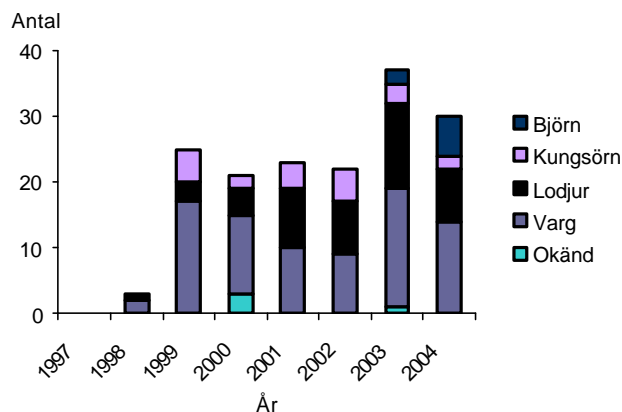
Skador på hundar 2004

Totalt angreps 30 hundar av fredade rovdjur under 2004 (tabell 10). 14 av dessa (47 %) angreps av varg, vilket resulterade i åtta dödade⁴ och sex skadade hundar. Lodjur stod för angrepp på 8 hundar (27 %), vilket resulterade i en dödad hund och sju skadade hundar. Kungsörn angrep totalt två hundar (6 %) och björn sex hundar (20 %).

Det totala antalet hundar angripna av rovdjur minskade med 19 % jämfört med år 2002 (figur 9). Minskningen förklaras främst av färre antal angrepp av lodjur och varg. Under perioden 1997 - 2003 har det totala antalet angripna hundar varierat mellan noll (år 1997) och 37 (år 2003).

⁴ Antalet dödade hundar inkluderar hundar som överlevde angreppet, men som avlivades till följd av skadorna.

Figur 9.
Antal hundar angripna¹ av fredade rovdjur
1997-2004.

¹⁾ Antalet angripna inkluderar tamdjur som dödats eller skadats av ett rovdjur eller saknas efter rovdjursangrepp.

Källa: Viltskadecenter

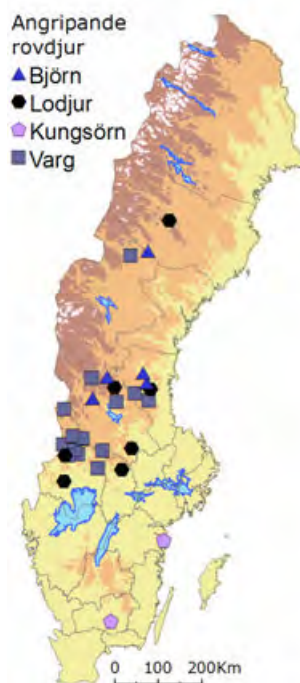
Tabell 10. Antal dödade¹, skadade eller saknade hundar till följd av angrepp av fredade rovdjur 2004.

Län	Björn			Kungsörn			Lodjur			Varg			Totalt antal angripna hundar					
	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Dödade	Skadade	Saknade	Björn	Kungsörn	Lodjur	Varg	Okänd ²	Totalt
Stockholm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uppsala	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Södermanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Östergötland	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Jönköping	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kronoberg	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Kalmar	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gotland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Halland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Västra Götaland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Värmland	-	-	-	-	-	-	-	2	-	5	4	-	-	-	2	9	-	11
Örebro	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Västmanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	1	1	-	-	-	-	-	3	-	-	1	-	2	-	3	1	-	6
Gävleborg	-	2	-	-	-	-	1	-	-	1	1	-	2	-	1	2	-	5
Västernorrland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Jämtland	-	1	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	1	-	-	2	-	3
Västerbotten	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-	2
Norrbotten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hela landet	1	5	-	1	1	-	1	7	-	8	6	-	6	2	8	14	-	30

¹⁾ Antalet dödade hundar inkluderar hundar som skadats under angrepp av fredat rovdjur och som sedan avlivats till följd av skadorna.

Källa: Viltskadecenter

Angrepp av rovdjur på hundar 2004

Källa: Viltskadecenter

Figur 10. Angrepp av rovdjur på hundar 2004.

Gröda

Om statistiken

Statistiken för bidrag till skadeförebyggande åtgärder och ersättningar för uppkomna skador inom delområde Gröda bygger på registreringar i Rovdjursforum fram till och med 1 februari 2005. För åren 1997 – 2002 har uppgifter årligen insamlats från länsstyrelsernas beslut om bidrag och ersättningar samt från besiktningssprotokoll upprättade vid besiktningar av anmälda skador. Statistiken omfattar endast skador av fredat vilt på jordbruksgröda.

Redovisningen av beviljade bidrag till skadeförebyggande åtgärder och beviljade ersättningar för uppkomna skador grundas på beslut fattade under perioden 1 jan – 31 dec 2004. Ansöknings- och handläggningstiden för ansökningar om bidrag och ersättningar kan sträcka sig till efterföljande år.

Redovisningen av uppkomna skador under 2004 och beviljad ersättning 2004 omfattar alltså olika tidsperioder och är därmed inte jämförbara.

Beviljade bidrag och ersättningar 2004

Under 2004 beviljade länsstyrelserna bidrag med 647 000 kr (tabell 11). Summan är en underskattning eftersom den inte inkluderar medel använda av länsstyrelserna för deras egna inköp av utrustning som sedan lånas ut till brukare.

Den totalt beviljade summan ökade med 16 % jämfört med år 2003 (figur 11). Under perioden 1997 – 2004 har den beviljade summan varierat mellan 0 kr (år 1997) och 2,0 miljoner kr (år 2000). Den sammanlagda ersättningen för skador på gröda uppgick till 1 716 000 kr (tabell 11). Liksom under året innan beviljades nästan hälften av den totala ersättningen 2004 i Örebro län (804 148 kr, 47 %) (tabell 11).

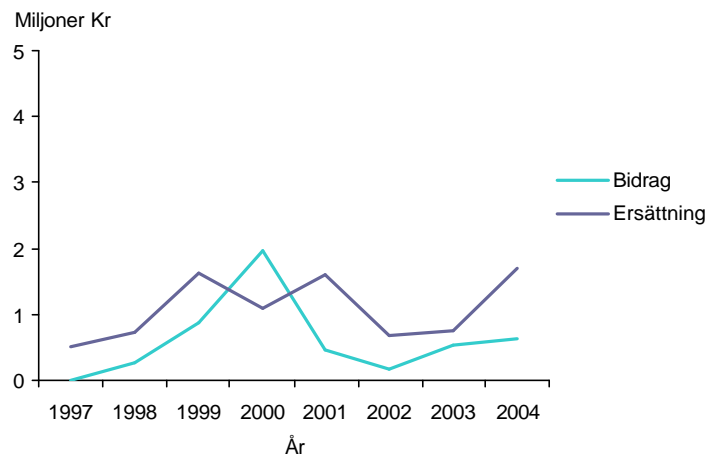
Ersättningen för uppkomna skador på gröda orsakade av fredat vilt ökade med 57 % jämfört med år 2003 (figur 10).

Tabell 11. Av länsstyrelserna under 2004 beviljade bidrag för skadeförebyggande åtgärder för jordbruksgrödor och beviljade ersättningar för uppkomna skador av fredat vilt på jordbruksgrödor (tusen kronor).

Län	Bidrag	Ersättning per fredad art						Ersättning totalt	Totalt
		Biörn	Grågås	Vitkindad gås	Gås och trana	Trana	Sångsvan		
Stockholm	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uppsala	-	-	-	-	36	8	-	44	44
Södermanland	-	-	-	-	-	16	-	16	16
Östergötland	137	-	36	-	-	102	-	138	275
Jönköping	-	-	-	-	-	26	-	26	26
Kronoberg	-	-	-	-	-	43	-	43	43
Kalmar	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gotland	-	-	-	216	-	15	-	231	231
Blekinge	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Skåne	191	-	7	-	-	48	-	55	246
Halland	-	-	-	-	-	-	19	19	19
Västra Götaland	17	-	-	-	20	58	9	87	104
Värmland	21	-	-	-	-	-	-	56	77
Örebro	279	-	111	-	199	376	-	804	1 083
Västmanland	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalarna	-	3	-	-	-	66	-	69	69
Gävleborg	-	52	-	-	-	-	-	52	52
Västernorrland	2	-	-	-	-	-	-	-	2
Jämtland	-	10	-	6	-	55	-	71	71
Västerbotten	-	-	-	-	-	5	-	5	5
Norrbotten	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hela landet	647	65	154	222	255	818	28	1 716	2 363

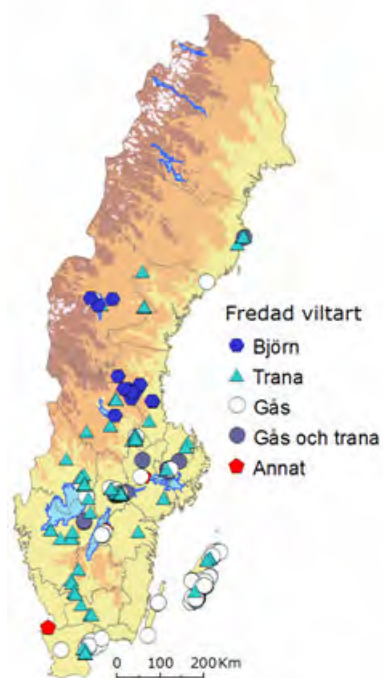
Källa: Viltskadecenter

Figur 10.
Beviljade bidrag och ersättningar inom
delområde Gröda 1997-2004.

Källa: Viltskadecenter

Skador på gröda av
fredat vilt 2004

Källa: Viltskadecenter

Figur 12. Skador på gröda av
fredat vilt 2004.

Viltskadestatistik 2004

Viltskadecenter • Grimsö forskningsstation • 730 91 RIDDARHYTTAN
Tel: 0581 - 920 70, 69 73 35 • www.viltskadecenter.se